

Pina Baglioni

PŘEDMLUVA

SVATÝ FILIP NERI

Paulínky

Životopisný profil svatého Filipa Neriho, který nacrtna Pina Baglioni, není jen doplněním již existujících hagiografií. Stejně jako každá z nich je specifickým odrazem toho, co lidský a duchovní příběh světce probouzí v osobním životě těch, kteří se s ním setkávají.

Filipa Neriho kdosi označil za křesťanského Sokrata. Je to zdařilé přirovnání, neboť zatímco připomíná, že zdrojem poznání je láska k pravdě a její neustálé hledání, což charakterizovalo velkého řeckého filozofa, v případě Filipa Neriho směřovaly láska a hledání k Ježíši Kristu, jenž je původem a vrcholem veškeré moudrosti; je skrytou Pravdou všech věcí.

„Můj Kriste, má lásko, všechno ostatní je marnost!“ Těmito slovy Filip završuje své celoživotní hledání a shrnuje tak svou pozemskou existenci; zároveň je to i důležitý vzkaz, který zanechává svým duchovním dětem jako dědictví a klíč k moudrému

životu. Hledání Ježíše Krista jako nejvyššího dobra sice na této zemi nemůže dojít dokonalého naplnění, avšak udržuje duši nasměrovanou k pravému cíli lidské existence.

Ačkoli Filip učinil hledání Krista a lásku k němu smyslem celého svého života, cítil, že ho nikdy nemiloval dostatečně. Proto upřímně prohlašoval: „Nikdy jsem tě nemiloval, můj Pane, a přesto bych tě chtěl milovat!“ Dokonce i v okamžiku smrti, když přijímal viatikum, po dlouhém a svatém životě nedokázal Pánu říct nic lepšího než: „*Domine, non sum dignus!* Pane, nejsem hoden! Nikdy, nikdy jsem nebyl hoden!“

Přehnaná pokora? Nikoli, jen ryzí vědomí lidské omezenosti, která ani těm nejodvážnějším neumožňuje opětovat Boží lásku tak, jak by si to zasluhovala. Dokonalá láska pro ně spočívá v tom, že bolestně prožívají svou neschopnost tuto lásku opětovat. Láska se prolíná s bolestí, přičemž touha po milovaném ještě víc roste. A přece byl Filip Neri mužem, jemuž sám Pán vložil do hrudi nové srdce, což je zjevné znamení duchovní skutečnosti, o níž mluvili již proroci.

Noc o Letnicích roku 1544 znamenala začátek významné etapy jeho života. Filip se toužebně modlil, aby mohl opětovat Boží lásku, načež mu do hrudi pronikla hořící koule a pocítil, jak se mu srdce nadpři-

rozeným způsobem rozšířilo. Tento jev zaznamenali lékaři i v pitevní zprávě po jeho smrti.

Filipovo srdce se zvětšilo natolik, že se mu zlomila dvě žebra, aby srdeční sval vůbec mohl pulzovat a plnit své přirozené biologické funkce. Svědkové procesu kanonizace vyprávěli, že slyšeli tlukot jeho srdce, ačkoli stáli ve vedlejší místnosti. A když vedle něho klečeli, cítili, jak se lavice otřásala v rytmu úderů Filipova srdce. Filip Neri žil osmdesát let, z toho padesát let nosil v hrudi srdce, jež bylo fyzicky nenormální, ale duchovně bylo znamením Božího doteku a průniku Boží lásky do celé jeho bytosti. Přestože toto tajemství nosil ukryté ve své hrudi téměř až do konce svých dnů, projevovalo se ve vztazích, které uměl navazovat. Nic pro něj nebylo banální, žádné setkání nebylo povrchní. Naopak, všechno mu bylo vzácné; na všechny lidi pohlížel Božíma očima a miloval je jeho láskou.

Každý Boží tvor mu byl drahý, ať už šlo o muže, ženu, psa, kočku nebo kanárka. Ano, dokonce i zvířata mu projevovala náklonnost.

Díky překypující Boží lásce se stal Filip Neri nejen obrazem hledače pravdy, jakým byl Sokrates, ale troufám si říct i obrazem Adama, který žil v Ede- nu v souladu s celým stvořením. Není tedy divu, že postava tohoto světce v lidech probouzí nostalgii

po ztraceném ráji, po němž jsme v hloubi srdce nikdy
nepřestali toužit.

P. Rocco Camillò
představený *Kongregace svatého Filipa Neriho*, Řím

Mé sestře Cinzii

Kdo chce něco jiného než Krista, neví, co chce.
Kdo hledá něco jiného než Krista, neví, co hledá.
Kdo něco dělá, ale nedělá to pro Krista, neví, co dělá.

Filip Neri

HOŘÍCÍ PLAMEN V SRDCI

Mladý Filip s oblibou trávil celé noci v modlitbě. Hodiny setrval o samotě na *Via Appia Antica* nebo v některém z labyrintů tehdy málo navštěvovaných, a dokonce i nebezpečných katakomb svatého Šebestiána. Temperamentní mladý Florentin věnoval spoustu času rozjímání, kontemplaci a pozornému naslouchání Božímu slovu. Zvláště miloval místa, která vyprávěla o prvních křesťanech a jejich hrdinském svědectví víry. Obdivoval Řím apoštolů Petra a Pavla, skropený krví mučedníků. Filipovi se v té době dostalo milosti živého prožívání společenství svatých, což hluboce poznamenalo jeho víru.

V předvečer Letnic roku 1544 měl Filip při modlitbě v katakombách mimořádný zážitek. Zatímco úpěnlivě prosil Ducha svatého o jeho dary, zahlédl ohnivou kouli, jež mu vnikla do úst a usadila se v jeho hrudi. Najednou ho pronikl tak nesmírný žár lásky,

že se s odhalenou hrudí vrhl na zem, aby se ochladil a zmírnil plamen, který ho spaloval. Po chvíli se trochu se vzpamatoval a plný neobyčejné radosti vstal, ale vzápětí ho zachvátil prudký třes po celém těle. Když přiložil ruku na hrud', nahmatal si v oblasti srdce otok velký jako lidská pěst. Ani tehdy, ani později se však nedostavila sebemenší bolest či zranění.

Duch svatý se u Filipa projevil tím, že mu rozšířil srdce. Aby mělo dostatek místa k pohybu, prolomila se mu dvě žebra a už zůstala vypouklá. Od té chvíle mu srdce prudce bušilo při všem, co souviselo s prožíváním vztahu k Bohu.

Padesát let si Filip toto tajemství nechával pro sebe s odůvodněním „secretum meum mihi“ („mé tajemství patří mně“). Teprve mnohem později se svěřil dobrému a diskrétnímu žákovi Pietru Consolinimu. Právě on, významný svědek počátků Filipova díla, krátce před svou smrtí v roce 1643 tento fenomén zveřejnil. Filip mu kdysi poradil, aby kromě teologie studoval i medicínu. Tato rada mohla vypadat jen jako jeden z mnoha Filipových „vrtochů“, ale ukázala se jako rozhodující při Neriho smrti, kdy byl Consolini schopen kompetentně diskutovat s římským lékařem, přesvědčeným o přirozeném původu Filipova bušení srdce a zlomených žeber. Obhajobu nadpřirozeného charakteru Filipovy mystické zkušenosti pak svěřil

kardinál Federico Borromeo renomovaným lékařům, mezi nimiž byl i Andrea Cesalpino. Právě jemu se podařilo prokázat, že Neriho srdeční anomálie byla nadpřirozeným jevem v důsledku působení Ducha svatého.

Proč to Filip tolik tajil? Marnivost a domýšlivost považoval náš florentský světec za největší nebezpečí života z víry. Svým následovníkům opakovaně radil: „Synáčkové moji, buďte pokorní, držte se při zemi! Stále usilujte o pokoru. Umenšujte se ve svých vlastních očích i v očích druhých, abyste se stali velkými v očích Božích. Bůh vždy hledá v lidských srdcích ducha pokory a poníženosti. Nic se Bohu neprotiví víc než pýcha.“

OBSAH

Předmluva	5
Kdo něco dělá, ale nedělá to pro Krista, neví, co dělá	11
Hořící plamen v srdci	15
Křesťanské přátelství	19
Chlapec z Florencie	25
Rozlučka s Florencií	31
Lesk a bída Říma v 16. století.....	35
Boží žebrák.....	41
Kněžské svěcení (1551).....	49
Svatí reformátoři.....	55
„Hrůzovláda“ Pavla IV.	63
Svatý Filip zpovědník.....	69
Kdo prokazuje dobrodiní Římu, prokazuje je celému světu.....	75
Velké Oratorium a malé Oratorium	83
Putování k sedmi kostelům.....	87

San Giovanni dei Fiorentini.....	93
Duchovní umrtvování: cesta ke svatosti.....	99
Vznik kongregace oratoriánů	105
Filip opouští San Girolamo della Carità.....	113
Nový kostel	117
Nebe!.....	121
K západu slunce	129
Řím oplakává svého otce	135
Svatý Filip žije	139